

Gradivo za sejo Občinskega sveta občine Črnomelj v novembru 2016

Zadeva: **INFORMACIJA O PROBLEMATIKI BIOPLINSKE IN PRAŠIČJE GNOJEVKE**

Občinski svet Občine Črnomelj je predloženo informacije vezano na problematiko bioplinske in prašičje gnojevke za obdobje od aprila 2015 do konca maja 2016 obravnaval že na zadnjih dveh sejah OS v letu 2016. Glede na sprejete sklepe občinskega sveta 15. redne seje v mesecu septembru podajamo sledeče informacije:

1. Občina Črnomelj je od Agencije RS za okolje pridobila informacija glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju št. 35407-57/2011-59 družbi Petrol d.d. za obratovanje bioplinarne Lokve pri Črnomlju. Odgovori ARSO so v prilogi št. 1.
2. Občina Črnomelj je na več institucij naslovila dopis glede možnosti merjenja smradu. Odgovore smo prejeli od družbe Studio okolje d.o.o. (priloga št. 2) in Veterinarske fakultete v Ljubljani (priloga št. 3). Z nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano še usklajujemo termin za zaproseni sestanek glede navedene tematike.
3. Pristojne inšpekcijske službe so se udeležile skupnega sestanka na temo problematike bioplinske in prašičje gnojevke in bile pozvane, da podajo svoja strokovna mnenja glede možnosti rešitve obravnavane problematike. Pristojni inšpektor UVHVVR je opravičil udeležbo na seji OS in podal mnenje kot je razvidno v prilogi št. 4. V okviru obiska vlade RS v jugovzhodni regiji je 9.11.2016 ministrica za okolje in prostor ga. Irena Majcen skupaj z glavno republiško inšpektorico za okolje ga. Dragico Hržica in okoljskim inšpektorjem g. Darkom Okleščenom obiskala tudi kmetijo Stariha in bioplinarno Lokve. Pri pogovorih glede ukrepanja v zvezi s problematiko smradu je bilo dogovorjeno, da se na skupnem sestanku treh ministrstev skuša najti ustrezne rešitve (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za infrastrukturo).
4. Občinska uprava je vezano na sklep OS na različne strokovne službe naslovila dopis glede uporabe dodatkov za zmanjševanje smradu v gnojevki, izvajanje smernic dobre kmetijske prakse in zakonske obveze kmetov prejemnikov subvencijskih sredstev. Odgovore smo prejeli od Biotehniške fakultete Ljubljana – Oddelek za agronomijo, Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto in Kmetijskega inštituta Slovenije (priloga št. 5). Od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, , Biotehniške fakultete – oddelek za zootehniko in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije zaprosenih informacij nismo prejeli.
5. Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja smo kot informacijo javnega značaja zaprosili za podatke glede izvajanja zahtev POZ_NIZI (izbirna zahteva glede nanosa tekočih organskih gnojil z napravo za direkten vnos ali napravo za nanos neposredno na površino tal) in POZ_NMIN (obvezna zahteva glede izdelave hitrih talnih oz. rastlinskih testov na vsebnost nitrata dušika) za izvajanje katerih so prejemniki sredstev tudi nekateri kmetje iz občine Črnomelj (priloga št. 6).

V oktobru 2016 smo s strani Ministrstva za okolje in prostor prejeli tudi odgovor na dopis županje št. 354-26/2013-95 z dne 14.9.2016, s katerim je številne institucije seznanila s to problematiko. V odgovoru (priloga št. 7) med drugim navajajo tudi prizadevanja ministrstva za ureditev zakonodaje za področje neprijetnih vonjav.

PREDLOG SKLEPA:

Občinskemu svetu občine Črnomelj predlagamo, da informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke obravnava in glede na razpravo sprejme svoje stališče in predloge.

Pripravila:
Mojca Črnič, OU

Predlagateljica:
Županja
Mojca Čemas Stjepanovič, univ. dipl. ekon. l.r.

Priloge:

- PRILOGA 1 - informacija Agencije RS glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje bioplinske Črnomelj
- PRILOGA 2 - predlog načina meritev neprijetnih vonjav z oceno stroškov – Studio Okolje d.o.o.
- PRILOGA 3 - predlog načina meritev neprijetnih vonjav z oceno stroškov – Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta
- PRILOGA 4 – mnenje inšpektorja UVHVVR – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
- PRILOGA 5 – mnenja strokovnih služb glede uporabe dodatkov za zmanjševanje smradu gnojevke in izvajanja smernic dobre kmetijske prakse (odgovor Univerze v Ljubljani, Biotehniške fakultete Ljubljana – Oddelek za agronomijo, Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto in Kmetijskega inštituta Slovenije)
- PRILOGA 6 – informacija Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja glede izvajanja izbirnih zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI
- PRILOGA 7 - Odgovor Ministrstva za okolje in prostor na dopis županje št. 354-26/2013-95 z dne 14.9.2016

PRILOGA 1

Informacija Agencije RS za okolje glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje bioplinarne Črnomelj

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Vojkova cesta 1b, 1000 Ljubljana

T: 1 4784 000

gp.arso@gov.si
www.arso.gov.si

Občina Črnomelj
Trg svobode 3
8340 Črnomelj
obcina.crnemelj@siol.net

Številka: 0900-69/2016-2

Datum: 28. 10. 2016

Zadeva: Informacija glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju

Zveza: Vaš dopis št. 354-26/2013-121, z dne 12. 10. 2016

Spoštovani,

v zvezi z vašim zaprosilom za posredovanje informacij glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju št. 35407-57/2011-59 za družbo Petrol d. d., vam pošiljamo naslednja pojasnila:

Na kakšen način preverjate izpolnjevanje zahtev in obveznosti predpisanih v izdanem okoljevarstvenem dovoljenju?

Agencija RS za okolje (ARSO) letno preverja izpolnjevanje zahtev iz okoljevarstvenih dovoljenj, v konkretnem primeru iz okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-57/2011-59 z dne 11. 9. 2014, s pregledom letnih poročil, ki jih je dolžan upravljavec bioplinarne kot predelovalec biološko razgradljivih odpadkov posredovati vsako leto do 31. marca za preteklo koledarsko leto na ARSO na podlagi Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) in Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta in digestata (Uradni list RS, št. 99/13 in 56/15). Upravljavec mora poročati tudi o emisijah snovi v zrak in na podlagi poročil o opravljenih prvih in občasnih meritvah pripraviti oceno o letnih emisijah snovi v zrak in jo do 31. marca tekočega leta za preteklo leto na ARSO na podlagi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08, 61/09 in 50/13) in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 105/08).

Ali ste v letih 2014, 2015 in 2016 preverili izpolnjevanje zahtev in obveznosti izdanega okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-57/2011-59 za obratovanje naprave za proizvodnjo bioplina na lokaciji z naslovom Lokve 120, Črnomelj? V kolikor ste izpolnjevanje zahtev preverili, vas prosimo za informacijo o ugotovitvah in morebitnih ukrepih.

Naprava za proizvodnjo bioplina, na lokaciji z naslovom Lokve 120, 8340 Črnomelj, upravljavca Petrol d.d., je v letih 2014 in 2015 izpolnjevala zahteve glede mejnih vrednosti emisije snovi v zrak iz okoljevarstvenega dovoljenja, za leto 2016 se poroča do konec marca 2017. V predmetni napravi ne nastajajo industrijske odpadne vode, zato upravljavec ni zavezan k izvajanju obratovalnega monitoringa. V zvezi z emisijo hrupa, upravljavcu ni potrebno izvajati obratovalnega monitoringa, kar je bilo odločeno na podlagi monitoringa iz leta 2013. Upravljavec je kot predelovalec biološko razgradljivih odpadkov poročal v skladu s predpisoma na področju odpadkov, ki sta navedena v predhodni točki, v postavljenem roku ter v skladu z veljavnim okoljevarstvenim dovoljenjem.

Nadzor nad obratovanjem naprave in izvajanjem zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja izvaja Inšpektorat RS za okolje.

V zgoraj navedenem okoljevarstvenem dovoljenju je v tč. 1.b) navedeno sledeče: Napravo bodo sestavljale tudi tehnološke enote skladiščni rezervoar 1 (N6), skladiščni rezervoar 2 (N7), skladiščni rezervoar 3 (N8), separator (N13), plinohram (N15), biofilter (N26). V obrazložitvi okoljevarstvenega dovoljenja je navedeno, da so te tehnološke enote v planu izvedbe do leta 2015. Ali so omenjene tehnološke enote v bioplinarni Lokve že nameščene in v kolikor so, ali so že vključene v tehnološki proces?

ARSO je po pregledu letnih poročil o prvih meritvah o emisiji snovi v zrak ugotovil, da upravljavec bioplinarne Črnomelj za biofilter (26) ni posredoval predhodno navedenega poročila, iz česar ARSO sklepa, da upravljavec biofiltra (N26) še ni umestil v tehnološki proces bioplinarne, prav tako ne razpolaga s podatki, da so umeščeni tudi skladiščni rezervoar 1 (N6), skladiščni rezervoar 2 (N7), skladiščni rezervoar 3 (N8), separator (N13) in plinohram (N15).

Z začetkom obratovanja tehnoloških enot skladiščni rezervoar 1 (N6), skladiščni rezervoar 2 (N7), skladiščni rezervoar 3 (N8) in biofilter (N26), mora upravljavec izpolnjevati tudi zahteve v zvezi z emisijo snovi v zrak, kot so določene v okoljevarstvenem dovoljenju št. 35407-57/2011-59 z dne 11. 9. 2014.

Ali upravljavec bioplinarne Lokve pri Črnomlju zagotavlja kontinuirno merjenje meteoroloških parametrov med anaerobno razgradnjo, na kakšen način to zagotavlja in katere meteorološke parametre vključujejo kontinuirne meritve?

Nadzor nad izvajanjem merjenja meteoroloških parametrov prav tako izvaja Inšpektorat RS za okolje.

ARSO je v okoljevarstvenem dovoljenju št. 35407-57/2011-59 z dne 11. 9. 2014 upravljavcu naložil obveznost merjenja meteoroloških parametrov v skladu z drugim odstavkom 12. člena Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13 in 56/15). Vsak upravljavec bioplinarne mora imeti na podlagi četrte točke četrtega odstavka 4. člena Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13 in 56/15) na območju bioplinarne nameščeno napravo za spremljanje sledečih meteoroloških parametrov: temperature in vlage v zraku ter smeri in hitrosti vetra.

Upravljavec je v skladu s prvim odstavkom 17. člena Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13 in 56/15) dolžan voditi v obliki obratovalnega dnevnika tudi evidenco o obdelavi odpadkov na podlagi 44. člena Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) ter na podlagi drugega odstavka 17. člena Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13 in 56/15). Iz navedene evidence morajo biti med drugim razvidne tudi polurne povprečne vrednosti temperature in vlage v zraku ter smeri in hitrosti vetra.

S spoštovanjem,

Andrej Vuga
Podsekretar

Poslati:

- naslovníku po e-pošti.
- Spis, tu.

OBČINA ČRNOMELJ
Kabinet županje
Trg svobode 3, 8340 ČRNOMELJ
Tel.: 07 306 11 10, faks: 07 306 11 30
e-pošta: kabinet.zupanje@crnomelj.si

Datum: 2.11.2016
Št.: 354-26/2013 - 135
090-10/2016-3

AGENCIJA RS ZA OKOLJE
VOJKOVA 1B
1000 LJUBLJANA

Zadeva: Informacija glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju
Zveza: Vaš dopis št. 0900-69/2016-2, z dne 28.10.2016

Spoštovani!

Zahvaljujemo se vam za podane informacije glede izpolnjevanja pogojev po izdanem okoljevarstvenem dovoljenju št. 35407-57/2011-59 družbi Petrol d.d. za obratovanje bioplinarne Lokve pri Črnomlju.

Glede na podane odgovore vas kot informacijo javnega značaja prosimo še za sledeče pojasnilo:
Zakaj v izreku izdanega okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-57/2011-59 ni zapisan rok postavitve naprav tehnoloških enot N6, N7, N8, N13, N15, N26? V obrazložitvi navedenega dovoljenja je namreč zapisano, da so te tehnološke enote v planu izvedbe do leta 2015. Glede na to, da plan izvedbe postavitve teh enot - leto 2015 ni zapisan tudi v izreku izdanega OVD ali to pomeni, da družba Petrol ni dolžna postaviti teh načrtovanih tehnoloških enot?

Ali to pomeni, da glede na izdano okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-57/2011-59 upravljavec bioplinarne obveze glede postavitve zgoraj navedenih tehnoloških enot ni dolžan izpolniti oz. v kakšnem času pa jo le mora?

Vaše odgovore na lahko posredujete po e-pošti na e-naslov: obcina.crnomelj@siol.net.

Lep pozdrav,

Pripravila:
Mojca Črnič

Županja
Mojca Čemas Stjepanovič, univ. dipl. ekon.

Poslati:

- Naslovniku AR in po e-pošti na naslov gp.arso@gov.si
- Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana, AR in po e-pošti na naslov gp.mop@gov.si - v vednost
- Spis, tu

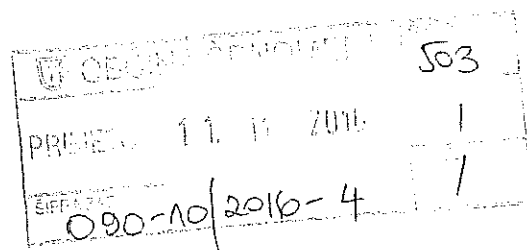
Občina Črnomelj - sprejemna pisarna

Od: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>
Poslano: 11. november 2016 8:59
Za: sprejemna.pisarna@crnomelj.si
Zadeva: Dodatna pojasnila arso GLEDE IZDANEGA OVD ZA BIOPLINARNO

PROSIM ZA KNJEŽENJE NA ŠT.: 356-26/2013 IN 090-10/2016

HVALA IN LP, MOJCA

From: Občina Črnomelj [mailto:obcina.crnomelj@siol.net]
Sent: Friday, November 11, 2016 7:38 AM
To: Črnič Mojca; Sprejemna pisarna Občine Črnomelj
Subject: FW: Elektronska pošiljka št. (0900 - 69 / 2016, 4) ; Dodatna pojasnila.

From: Andrej.Vuga@gov.si [mailto:Andrej.Vuga@gov.si] On Behalf Of Gp.Arso@gov.si
Sent: Friday, November 11, 2016 7:11 AM
To: obcina.crnomelj@siol.net
Subject: Elektronska pošiljka št. (0900 - 69 / 2016, 4) ; Dodatna pojasnila.

Spoštovani, pošiljam pojasnila na vaša vprašanja, ki ste jih v dokumentu 354-26/2013-135 2. 11. 2016 naslovili na ARSO.

Zakaj v izreku izdanega okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-57/2011-59 ni zapisan rok postavitve naprav tehnoloških enot N6, N7, N8, N13, N15, N26?

V obrazložitvi navedenega dovoljenja je zapisano, da so te tehnološke enote v planu izvedbe do leta 2015. Glede na to, da plan izvedbe postavitve teh enot – leto 2015 ni zapisan tudi v izreku izdanega OVD, ali to pomeni, da družba Petrol ni dolžna postaviti teh načrtovanih tehnoloških enot?

Ali to pomeni, da glede na izdano okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-57/2011-59, upravljavec bioplinarne obveze glede postavitve zgoraj navedenih tehnoloških enot ni dolžan izpolniti oz. v kakšnem času pa jo le mora?

ARSO je upravljavcu izdal okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-57/2011-59 z dne 11. 9. 2014 za obratovanje naprave za proizvodnjo bioplina, s proizvodno zmogljivostjo predelave 77 ton vseh vhodnih substratov na dan, v katerem so določene tudi tehnološke enote iz točke 1b) izreka, in sicer N6, N7, N8, N13, N15 in N26.

Te tehnološke enote niso nujno potrebne za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, tj. naprave za proizvodnjo plina, zato jih ni dolžan postaviti. V kolikor pa jih bo postavil, mora zagotoviti izpolnjevanje okoljevarstvenih zahtev, ki so določene v okoljevarstvenem dovoljenju.

S spoštovanjem,

Andrej Vuga

Agencija RS za okolje

PRILOGA 2

Predlog načina meritev neprijetnih vonjav z oceno stroškov – Studio Okolje d.o.o.

Občina Črnomelj - sprejemna pisarna

Od: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>
Poslano: 20. oktober 2016 13:17
Za: sprejemna.pisarna@crnomelj.si
Kp: zupanja@crnomelj.si; tamara.potocar@crnomelj.si
Zadeva: odgovor na dopis- merjenje smradu - STUDIO OKOLJE
Priloge: Ponudba 181-16.pdf

OBCINA CRNOMELJ		SIG.Z.
PREJETO 20. 10. 2016		J03
SIFRA ZAD. 354-26/2013-125		VPRED. 1

V Knjiženje na št. 354-0026/2013.

Lp, m

From: Žiga Švegelj [mailto:ziga.svegelj@s-okolje.si]
Sent: Thursday, October 20, 2016 11:48 AM
To: Mojca Črnič
Subject: Re: 354-0026/2013; dopis- merjenje smradu

Pozdravljeni,

v prilogi pošiljamo ponudbo za izvedbo meritev neprijetnih vonjav na vplivnem območju v občini Črnomelj.

Cene v ponudbi so zaradi višjih ocenjenih stroškov izvedbe meritev nekoliko višje od okvirnih cen, ki sem jih predstavil na uvodnem sestanku. Klub temu, smo v znak dobrega sodelovanja odobrili 12 % popust.

Glede na dejstvo, da ena meritev neprijetnih vonjav traja uro in pol ocenjujemo, da bo 18 meritev oz. približno 24 ur na terenu zadostovalo za predstavitev obremenjenosti z neprijetnimi vonjavami na vplivnem območju.

Z meritvami neprijetnih vonjav lahko začnemo že v naslednjem tednu, z meritvami gibanja zraka pa takrat, ko bo zagotovljeno merilno mesto. Predlagamo, da se anemometer postavi znotraj območja lesno predelovalnega podjetja Esol (na tem področju tudi ne bi smelo biti težavno dobiti elektro priključka, pa tudi lokacija bi bila varna proti vandalizmu).

Ob prvem obisku bi vam tudi predstavili, kako poteka zajem vzorca z vzorčevalno napravo in izročili ocenjevalne evidenčne liste za izbrane občane ter se dogovorili, na katero številko pokličete, ko se neprijetne vonjave pojavijo.

V primeru vprašanj nas prosim pokličite.

Lep pozdrav,

Žiga Švegelj

STUDIO OKOLJE

Studio okolje d.o.o.

STUDIO OKOLJE

Studio okolje d.o.o.

Plemljeva ulica 8
1000 Ljubljana
Slovenija

T +386 1 512 74 20
w www.studiookolje.si
E info@studiookolje.si

Občina Črnomelj

Trg svobode 3
8340 Črnomelj

Ponudba

Ponudba št.:	181-16
Datum ponudbe:	20. 10. 2016

Kontaktna oseba: ga. Mojca Črnič

Kontaktna oseba: g. Žiga Švegelj

Izvedba meritev neprijetnih vonjav v občini Črnomelj

Izvedbo spremljanja neprijetnih vonjav na vplivnem območju je smotno razdeliti v več postopnih faz, ki potekajo vzporedno ali si sledijo v določenem vrstnem redu.

1. Faza : Določitev merilnega mesta za izvajanje meritev gibanja zraka in razdelitev evidenčnih listov občanom

V prvi fazi v sodelovanju z odgovornimi v občini izberemo merilno mesto za pričetek meritev gibanja zraka z ultrazvočnim anemometrom. Cilj meritev je določitev rože vetrov oz. spremljanje neprijetnih vonjav glede na smer in hitrost vetra ter parametre turbulence.

Odgovorni v občini razdelijo izbranim občanom preprost formular za beleženje pojavljanja neprijetnih vonjav na njihovih lokacijah. Občani beležijo datum in uro pojava neprijetnih vonjav, ter intenziteto le teh (na lestvici od 1 do 5 označijo neprijetnost vonjav).

2. Faza : Meritve neprijetnih vonjav

Druga faza zajema meritve neprijetnih vonjav, ki so izvedene glede na vremenske razmere. Na vplivnem območju za ovrednotenje neprijetnih vonjav uporabimo terensko metodo določanja neprijetnih vonjav. Cilj druge faze je ocena intenzivnosti in pogostosti pojavljanja neprijetnih vonjav na različnih merilnih mestih. Odgovorni v občini po potrebi vzamejo vzorce onesnaženega zraka za kasnejšo analizo vzorca.

3. Faza : Ocena tveganja na vplivnem območju

Na podlagi analize meritev neprijetnih vonjav in meteoroloških podatkov, pripravimo oceno tveganja in obremenjenosti z neprijetnimi vonjavami na vplivnem območju.

STUDIO OKOLJE

Studio okolje d.o.o.

Plemljeva ulica 8
1000 Ljubljana
Slovenija

T +386 1 512 74 20
w www.studiookolje.si
E info@studiookolje.si

Št.	Storitev/ Vrsta blaga	Cena / enota	#	Cena v EUR	
1.	Meritve neprijetnih vonjav v okolju	191,00	18	3.438,00	
	Meritve na terenu vključuje:				
	<ul style="list-style-type: none">• Določitev vplivnega območja,• Meritev oz. oceno intenzitete (EV/m³) neprijetnih vonja z uporabo metodologije terenskih meritev,• odvzem vzorcev zraka z zajemno napravo za kasnejšo analizo.				
2.	Meritve gibanja zraka	825,50	1	825,50	
	Meritve vključujejo:				
	<ul style="list-style-type: none">• Meritve s tridimenzionalnim ultrazvočnim anemometrom,• Meritve gibanja zraka v treh dimenzijah (m/s),• Obdobje merjenja 1 mesec.				
3.	Izdelava mnenja		1	1.225,00	
	<ul style="list-style-type: none">• Poročilo z analizo obstoječega stanja onesnaženosti z neprijetnimi vonjavami in oceno tveganja na vplivnem območju.				
				znesek brez popusta	5.488,50
				Popust (- 12%)	658,62
				SKUPAJ brez DDV, EUR	4.829,88

Cene ne vsebujejo davka na dodano vrednost DDV.

Rok pričetka izvajanja meritev: 1 teden od dneva potrditve ponudbe

Plačilo: 30 dni od datuma izdaje računa

Lep pozdrav

Žiga Švegelj

Studio okolje d.o.o.

STUDIO OKOLJE

PRILOGA 3

Predlog načina meritev neprijetnih vonjav z oceno stroškov – Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta

OBCINA ČRNOMELJ		503
PREJETO	28. 10. 2016	1
SIFRA ZAD.	354-26/2013-132	1

Občina Črnomelj
Kabinet županje
Trg svobode 3

8340 ČRNOMELJ

Številka: 000-2/2016- 16
Datum: Ljubljana, 25. oktober 2016

Zadeva: Merjenje smradu

Zveza: Vaš dopis št. 354-26/2013, z dne 10.10.2016

Spoštovani,

Skladno z vašim dopisom št. 354-26/2013 glede meritev smradu in na vaše vprašanje, ali obstajajo metode za merjenje izvora in stopnje smradu vam odgovarjamo z naslednjo obrazložitvijo:

Neugodne vonjave Neugodne vonjave sestojijo iz številnih snovi, ki so kljub nizkim koncentracijam zaznavne in zmanjšujejo dobro človekovo počutje oz. kvaliteto življenja. Neugodne vonjave so lahko mešanice organskih, ali anorganskih spojin in njihovih sestavin. V nasprotju z drugimi skupinami snovi za te ne obstaja nobena tipična kemična lastnost. Snovi z neugodnim vonjem imajo zaradi nizke molekularne teže (>350 mol) lastnosti visoke hlapljivosti. Te snovi so topljive v vodi in maščobah, imajo visok parni tlak, s čimer je olajšan njihov dostop do vonjalnih receptorjev ljudi in živali. Neugodne vonjave, ki nastajajo pri predelavi organskih odpadkov so večinoma skupine snovi maščobnih kislin, ketonov, aldehydov in žveplovih spojin. V odvisnosti od pH vrednosti in temperature v procesih razgradnje lahko torej nastajajo „smrdeče“ nizkomolekularne organske kisline, nizkomolekularni alkoholi, aldehydi in ketoni. Dokazane so tudi žveplove spojine in dušikove heterociklične spojine, ki nastanejo kot produkti razkroja beljakovin.

Ocenjevanje in modeliranje širjenja neugodnih vonjav Vonjave se kot plini emitirajo s treh vidikov vidiki emitiranja snovi in so največkrat poimenovani s pojmi emisija, transmisija in imisija. Pojem "emisija" pomeni sprostitve snovi na viru emisije po vrsti, velikosti in časovni razporeditvi. Transmisija opisuje način širjenja neugodnih vonjav v odvisnosti od vetrovnih pretokov in drugih meteoroloških dejavnikov. Imisija pa je nasprotje "emisije" in pomeni lokalni vnos snovi.

V splošnem so modeli ocenjevanja neugodnih vonjav namenjeni simulaciji in oceni realnih situacij. Cilji modeliranja so ustvariti "paralelno sliko" širjenja neugodnih vonjav brez meritev in opazovanj, z možnostjo simulacij raznovrstnih pogojev. Z modelnimi izračunavanji je torej mogoče predvideti in oceniti možnosti nastajanja in jakosti širjenja neugodnih vonjav tako iz obstoječih, kot tudi za načrtovane, še ne obstoječe objekte.

Neposrednih meritev občasno zelo dispergiranih vonjav na terenu do sedaj ni bilo možno izvesti. Elektronski nosovi zaenkrat še niso dovolj občutljivi in so za neposredne meritve na terenu do sedaj še neuporabni. Da pa bi lahko simulirali širjenje neugodnih vonjav v okolju se na emisijski prostor, namesto vonjavnih snovi, lahko razpusti druge pline, ki nastopajo v višjih koncentracijah in so merljivi. Za napovedovanje, oziroma predvidevanje širjenja neugodnih vonjav se uporablja različne izračune modelov. Za simulacijo širjenja neugodnih vonjav je še posebej pogosta uporaba numeričnih modelov. Na splošno je pri izračunavanju modelov najtežje predvideti turbulence zračnih tokov, ki najpomembneje vplivajo na širjenje neugodnih vonjav. Z izračunavanjem je mogoče določiti tudi časovno in prostorsko zadrževanje določene koncentracije neugodnih vonjav v tako imenovanem vetrovnem polju. Modeliranje je torej pomembno predvsem iz vidika napovedi kako intenzivno lahko določen vir emitira neugodne vonjave, neposrednih meritev in določanja koncentracij pa se z izračuni ne da določiti.

Merilni postopki za določanje neugodnih vonjav Za neposredne meritve se uporabljajo različne metode in postopki.

Največkrat uporabljeni tehnični senzorski merilni postopki temeljijo na subjektivnih podatkih ocene preizkuševalcev - panelistov o koncentraciji in intenzivnosti vonja ter hedoniki vonja v postopkih olfaktometrije. Olfaktometrija je senzorski postopek meritev in je najbolj razširjena in uporabljana metoda za primerjalno vrednotenje vonja .

Da se lahko izvede meritve mora biti zadoščeno naslednjim osnovnim pogojem:

- izbrana morajo biti ustrezna in reprezentativna mesta jemanja vzorcev,
- sistem jemanja vzorcev mora biti nevtralen in standardiziran,
- nevtralna in za molekule neugodnih vonjav neadsorbivna mora biti vzorčna posoda, ali vrečka za zbiranje vzorca zraka,
- vonjalni preizkus mora biti opravljen najkasneje v 24 urah po odvzemu
- naprava za merjenje vonja mora biti standardiziran olfaktometer.

Olfaktometrija je merilna tehnika za ocenjevanja vonja, ki ga določajo preizkuševalci - panelisti s pomočjo olfaktometra, aparata za meritve neugodnih vonjav. Njihove ocene pomenijo prag zaznavanja vonja v različnih mešanicah čistega zraka z vzorci zraka z neugodnimi vonjavami. Z olfaktometrijo, ki torej vključuje olfaktometer in ocenjevalce, je tako mogoče določati koncentracijo, intenzivnost in sprejemljivost – ofenzivnost vonja. Merilne postopke, v katerih so uporabljena vonjalna čutila kar so nosovi panelistov in služijo kot kot senzor, imenujemo olfaktometrija. Njihovo vonjalno čutilo – nos, mora biti izbrano kot povprečno, oziroma reprezentativno, kar pomeni skrben predhodni izbor panelistov. Način delovanja olfaktometra temelji na tem, da vonjalna meritev poteka z natančno določenimi in ponovljivimi redčitvami zraka z neugodnim vonjem in čistim zrakom brez vonja.

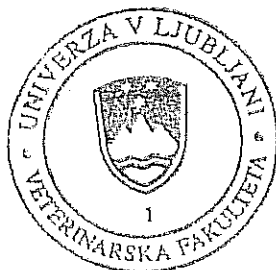
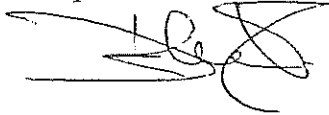
V zadnjem času je bil razvit tudi terenski olfaktometer (Studio okolje, d.o.o.), s katerim je mogoče neugodne vonjave meriti tudi na območjih imisijskih vplivov neugodnih vonjav.

Ocena stroškov meritev Pri oceni stroškov je potrebno poznati vse okoliščine in problematiko širjenja neugodnih vonjav, zato je na podlagi vašega dopisa nemogoče ovrednotiti stroške meritev. Vsak primer namreč zahteva različne metode merjenja in število meritev. Iz tega razloga vam pošiljamo primer vrednotenja enkratne meritve emisij in imisij. Naj povemo, da pri osnovnih meritvah ni potrebno modeliranje, potrebno pa je večkratno merjenje emisij in imisij, vezano na različne vremenske pogoje. Torej primer ocene stroškov, ki ga prilagamo ne vsebuje tudi modeliranja.

Pri meritvah sodelujemo s podjetjem Studio okolje, d.o.o.

Lep pozdrav.

prof. dr. Martin Dobeic

prof. dr. Andrej Kirbiš
dekan

Primer:

**PONUDBA ZA MERITVE EMISIJ IN IMISIJ NEGODNIH VONJEV PO
ZAHTEVKU**

1. Meritve emisijskih vrednosti neugodnih vonjev

Metodologija zbiranja in analize podatkov po standardizirani metodi olfaktometrije (EN 13725)

Kratek opis metode:

Cilji:

1. Odvzem vzorca za določitev koncentracije in emisijskih vrednosti neugodnih vonjev.
2. Meritev koncentracije (Ou/m^3) neugodnih vonjev na olfaktometru Aromatrix (EN 13725)
3. Izračun emisije (Ou/s)
4. Izdelava poročila

Ad. 1. Odvzem vzorca na prezračevalnem jašku in meritve hitrosti gibanja zraka

Ad. 2. Izbor panelistov (2 meritvi): paneliste izberemo v skladu z vodilom EN 13725 na osnovi rezultatov dobljenih s standardnim plinom N-butanol-om na olfaktometru ODORMAT (Aromatrix Technologies PTE LTD).

Ad. 3. Določitev koncentracije neugodnih vonjev (EN 13725) na olfaktometru ODORMAT (Aromatrix Technologies PTE LTD).

Ad. 4. Emisije (Ou/s) so določene na podlagi hitrosti gibanja zraka na viru emisije in izmerjene koncentracije neugodnega vonja na viru emisije. Panelisti (6) pri meritvi z olfaktometrom ugotavljajo prag zaznavanja vonja. Vnos in statistična kalkulacija podatkov za izračun koncentracije neugodnih vonjav je v skladu z EN 13725.

Ad.5. Izdelava poročila

2. Meritve imisijskih vrednosti neugodnih vonjev po metodi olfaktometrije

Metodologija terenskih meritev neprijetnih vonjav na treh lokacijah.

Kratek opis metode:

Cilji:

1. Določitev vplivnega območja s 3 merilnimi mesti za izvedbo meritev.
2. Določitev imisijskih koncentracij neugodnih vonjev na treh lokacijah z odvzemi vzorcev onesnaženega zraka.

3. Olfaktometrijske meritve s terenskim olfaktometrom Scentroid SM100i.
4. Statistična obdelava podatkov in izdelava poročila.

Ad. 1. Terensko ugotavljanje prisotnosti in jakosti neugodnih vonjev.

Ad. 2. Odvzem vzorca zraka in laboratorijske meritve

Ad. 3. Meritve s terenskim olfaktometrom. Preizkušen panelist v odvzetih vzorcih onesnaženega zraka oceni intenziteto vonja (Ou/m³).

Ad.4. Izdelava poročila o monitoringu.

Cena izvedbe:

1. Emisijski monitoring (cena za 1 meritev)

➤ delo na terenu, laboratorijsko delo, 1 dan:	
○ 10 ur specialista po 24,0 EUR in	240,00 EUR
○ 10 ur tehnika po 16,5 EUR	165,00 EUR
➤ 1 odvzem vzorca zraka iz prezračevalnih jaškov in meritve gibanja zraka	10,00 EUR
➤ 1 laboratorijska meritev 80 EUR (k tej se prišteje še 2 meritvi za izbor panelistov)	240,00 EUR
➤ 1 meritev koncentracije metana (CH ₄) in vodikovega sulfida (H ₂ S)	162,00 EUR
➤ izdelava poročila in priprava podatkov za 1 meritev	
○ 3 ure eksperta po 97,91 EUR	293,73 EUR
➤ Prevoz	
○ Kilometrina 160 km po 0,301 EUR	48,16 EUR
○ Čas na poti 8 ur (specialist in tehnik) po 8,6 EUR	68,8 EUR

2. Imisijski monitoring

➤ Odvzem vzorcev zraka	288,00 EUR
○ 3 lokacije, 6 odvzetih vzorcev na vsaki lokaciji	
➤ 1 meritev s terenskim olfaktometrom	162,00 EUR
➤ Izdelava poročila	984,00 EUR
➤ Prevoz (prevzem vzorcev zraka)	
○ Kilometrina 160 km po 0,301 EUR	473,60 EUR
○ Čas na poti 3 ure (tehnik) po 8,6 EUR	206,40 EUR

Cene so brez DDV

PRILOGA 4

Mnenje inšpektorja UVHVVR Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin glede možnosti rešitve problematike bioplinske in prašičje gnojevke

Občina Črnomelj - sprejemna pisarna

Od: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>
Poslano: 7. november 2016 13:08
Za: sprejemna.pisarna@crnomelj.si
Zadeva: odgovor UVHVVR OU Novo mesto
Priloge: SKMBT_C36016102514013.pdf

 OBČINA ČRNO MELJ	503
PREJETO: 07. 11. 2016	1
ŠIFRA ZAD: 354-62/2016-55	1

Prosim za knjiženje na št. 354-62/2016 in 354-26/2013.

Hvala in lp, m

From: Milan.Stimec@gov.si [mailto:Milan.Stimec@gov.si]
Sent: Monday, November 07, 2016 11:31 AM
To: Mojca Črnič; Branko.Podpecan@gov.si
Subject: Re: sklep OS Črnomelj

Spoštovani,

Opravičujemo izostanek našega predstavnika na seji občinskega sveta 24.11.2016 !

Na sestanku pri ga. županji je predstavnik UVHVVR podal mnenje glede bioplinarne. Iz povedanega na sestanku izhaja, da bioplinarna ne predstavlja izvor smradu, in da je vzrok v tehničnem načinu uporabe-polivanja gnojevke z bližnje kmetije, ki gnojevko svinj meša s presnovnim produktom bioplinarne, ki pa sam po sebi nima takega odbijajočega duha.

Po pooblastilu

Milan Štimec dr.vet.med.
Uradni veterinar I
UVHVVR, OU Novo mesto

Od: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>
Za: <OU-NovoMesto.UVHVVR@gov.si>, <Milan.Stimec@gov.si>
Datum: 25.10.2016 14:03
Zadeva: sklep OS Črnomelj

Spoštovani,

Priloženo vam pošiljamo dopis v prilogi.

Lep pozdrav,

Mojca Črnič
Občina Črnomelj

Oddelek za gospodarske dejavnosti
in razvoj podeželja
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj
Tel.: 07 306 11 33
E-naslov: mojca.crnica@crnomelj.si

OBČINA ČRNOMELJ
www.crnomelj.si, e: obcina.crnomelj@siol.net
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj
t: 07 306 11 00, f: 07 306 11 30

Datum: 25.10.2016
Številka: 354-26/2013 -127
354-62/2016 -48

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
OU Novo mesto
g. Milan Štimec
Defranceschijeva ulica 1
8000 Novo mesto

Zadeva: Sklep Občinskega sveta občine Črnomelj vezano na problematiko bioplinske in prašičje gnojevke

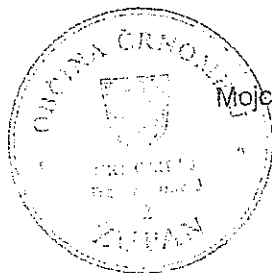
Spoštovani,

Občinski svet Občine Črnomelj je na svoji redni seji v mesecu septembru 2016 ponovno obravnaval informacijo o bioplinski in prašičji gnojevki in sprejel sklep, ki je v tč. 3 vezan tudi na vašo službo. Glede na navedeni sklep Občinskega sveta vas prosimo, da nam podate strokovno mnenje vaše službe glede možnosti rešitve problematike bioplinske in prašičje gnojevke o kateri smo govorili tudi na skupnem sestanku inšpekcijskih služb z županjo občine Črnomelj dne, 12.10.2016.

Obenem vas tudi obveščamo, da je naslednja seja Občinskega sveta občine Črnomelj predvidena dne, 24.11.2016 ob 16:00 uri in prosimo, da si rezervirate termin za udeležbo na seji. Vabilo za sejo boste prejeli naknadno.

Lep pozdrav,

Pripravila: Mojca Črnič

Županja
Mojca Černas Stjepanovič, univ. dipl. ekon.

Priloge.

- Sklep OS

Poslati:

- Naslovníku AR in po e-pošti: OU-NovoMesto.UVHVVR@gov.si, Milan.Stimec@gov.si

✓ - Spis, tu

PRILOGA 5

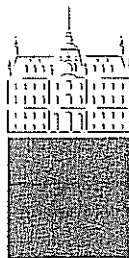
Mnenja strokovnih služb glede uporabe dodatkov za zmanjševanje smradu gnojevke in izvajanja smernic dobre kmetijske prakse:

- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta Ljubljana – Oddelek za agronomijo
- Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto
- Kmetijski inštitut Slovenije

Univerza
v Ljubljani
Biotehniška
fakulteta

Jamnikarjeva 101
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: 01 320 30 00
faks: 01 256 57 82
www.bf.uni-lj.si

Občina Črnomelj
Kabinet županje
Trg svobode 3

8340 Črnomelj

OBCINA CRNOMELJ		SIG.Z.
PREJETO 18. 10. 2016		503
SIFRA ZAD.	354-26/2013-124	VPRED.
		1

Številka: 000-1/2016-35
Datum: Ljubljana, 14. 10. 2016

Zadeva: Dobra kmetijska praksa pri uporabi gnojevke
št. zadeve: 354-26/2013-119

Spoštovani!

13. oktobra 2016 smo prejeli dopis, v katerem se na nas obračate s prošnjo za pojasnitve / odgovore na pet vprašanj v zvezi s problematiko smradu, ki prihaja iz območja kjer sta v bioplinarna in prašičja farma.

Na vaša vprašanja je odgovoril dr. Rok Mihelič, strokovnjak s področja rodovitnosti tal in gnojenja:

1. Ali obstajajo dodatki oz. sredstva za zmanjšanje smradu pri skladiščenju in uporabi-raztrosu gnojevke (tako digestata iz bioplinarn kakor tudi prašičje in goveje gnojevke na kmetijah)?

Da, dodatki obstajajo, njihov učinek pa je odvisen od pravilne in redne uporabe. Dodajajo se lahko že v prehrano živine in v gnojevko v hlevu oz. skladišču. Dodatki v celoti ne odpravijo smradu, lahko pa ga izrazito zmanjšajo/omilijo. Taki dodatki so lahko zmet apnenec, sadra, naravni zeoliti, dodatki apnenčastih (litotamnijskih alg), dodatki lato-fermentacijskih mikroorganizmov ('efektivni mikroorganizmi'), biooglje itd. Kakovostnih raziskav glede učinkov dodatkov na smrad je sorazmerno malo oz. so zaradi velike variabilnosti v praksi učinki tudi zelo variabilni. Kmetu/gospodarju lahko svetujemo, da preskusi nekaj od teh sredstev po programu, ki ga predpiše prodajalec sredstev in spremlja učinek. Pomembno je, da program vestno izpolnjuje dovolj časa, kajti učinki niso nujno instantni. Smiselno bi bilo, da se v preskušanje učinkov na kmetiji vključi kmetijski svetovalec.

2. Ali ti dodatki dejansko prispevajo k zmanjšanju smradu pri skladiščenju in uporabi-raztrosu navedenih gnojil?

Kakovost 'surovih' živinskih gnojil (izločkov živine)/digestata oz. njihov vonj je v prvi vrsti odvisen od delovanja prebave pri živalih oz. v bioplinem reaktorju/fermentorju, torej od ustreznih razmer za razvoj in delovanje ustrezne mikroflore v prebavilih živali oz. v fermentorju. Če prebava dobro poteka, potem je vonj iztrebkov bistveno bolj 'sprejemljiv' tudi

za ljudi. Je pa značilen vonj po gnoju in gnojevki vedno prisoten. Dodatki lahko vplivajo na razvoj koristne mikroflore v prebavilih in v reaktorju ter v skladišču ter zmanjšajo smrad in izgube hranil (npr. dušika v obliki amonijaka), vendar le, če je v osnovi obrok za živino oz. za organizme v bioplinskem fermentorju ustrezen, in če so živali zdrave. Omenjeni dodatki lahko v manjši meri omilijo tvorbo smradu pri manjšem in začasnem neravnovesju pri prehrani ali pri blažjih prebavnih motnjah, ne morejo odpraviti smradu, ki se pojavi zaradi neustrezne prehrane, npr. če je obrok (mešanica vnesenih hranil) neustrezna (hranilno neuravnotežena), ali v primeru resnejše bolezni živine.

3. Ali so dodatki oz. sredstva za zmanjševanje smradu pri skladiščenju in uporabi-raztrosu tudi del dobre kmetijske prakse?

Njihova uporaba je sicer priporočljiva, ni pa nujna/obvezna. Kot rečeno, je bistvenega pomena za splošno zdravje agro-ekosistema v živinoreji in s tem povezanimi vonjavami iztrebkov uravnotežena prehrana živine ali uravnotežen vnos surovin v bioplinski reaktor in razmere v katerih živina ali reaktor delujejo. Dodatki so zgolj koristna podpora, ki pa nekaj stane in zato lahko njihova uporaba predstavlja pomemben strošek v proizvodnji. Kmet mora pretehtati (priporočljivo s pomočjo kmetijskega svetovalca) ali je ta dodaten strošek upravičen.

4. Ali je zakonska obveza kmeta – prejemnika subvencijskih sredstev, da smernice dobre kmetijske prakse upošteva in jih tudi izvršuje.

Seveda. Kmetijski svetovalci so v pomoč kmetu pri upoštevanju posameznih zakonskih določil. Teh je veliko; veljajo pravila navzkrižne skladnosti, iz katerih izhaja, da mora kmet ves čas upoštevati več kot 30 različnih predpisov, ki se delno med sabo prekrivajo. Kmetijski svetovalci so glede na kompleksnost predpisov nujni za pomoč kmetom pri upoštevanju predpisov in smiselnemu sledenju strokovnih smernic dobre kmetijske prakse.

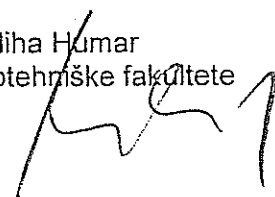
5. Ali je zakonska obveza kmeta – prejemnika subvencijskih sredstev, ki uveljavlja nadstandardno KOPOP pridelavo in je vključen v POZ_NIZI ukrep, da predpisane zahteve tudi izvaja in s tem občutno zmanjšuje smrad v območju uporabe tekočih živinskih gnojil (da smernice dobre kmetijske prakse upošteva in jih tudi izvršuje)?

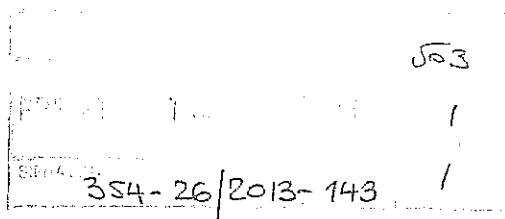
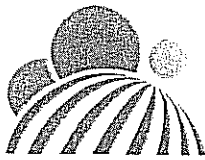
Na vprašaja 4 in 5 je odgovor seveda pritrdilen. Vsako živinsko gnojilo je s ciljem zmanjšanja smradu in izgub hranil v zrak (amonijaka) priporočljivo takoj zadelati v tla ali ga nanašati tako, da ga tla takoj vpijejo. V tem smislu je razprševanje tekočih organskih gnojil odsvetovano. Ko je živinsko gnojilo v tleh, pride do vezave na talne delce in se smrad ter drugi morebitni negativni učinki snovi iz živinskih gnojil/digestata nevtralizirajo. Pri strokovno odmerjeni količini v skladu z gnojilnim načrtom (glede na vsebnost glavnih rastlinskih hranil, N, P in K, in potreb tal in gnojnih rastlin oz. realno pričakovanega pridelka) so živinska gnojila in digestata 1. kakovosti koristne snovi za agro-ekosistem (za talne organizme in kulturne rastline) ter ne onesnažujejo širšega okolja.

Doc. dr. Rok Mihelič

prof. dr. Miha Humar
Dekan Biotehniške fakultete

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90
E-pošta: tajnistvo@kgzs-zavodnm.si
www.kmetijskizavod-nm.si

Občina Črnomelj
Kabinet županje
Trg Svobode 3
8340 Črnomelj

Datum: 11.11.2016
Številka: 2769/2016

ZADEVA: Odgovor na dopis »Dobra kmetijska praksa pri uporabi gnojevke« z dne 12.10.2016, Vaša številka zadeve: 354-26/2013

Spoštovani!

Dne 12.10.2016 ste nam poslali dopis v katerem postavljate vprašanja v zvezi z zmanjševanjem in odpravo neprijetnih vonjav bioplinarne Lokve in bližnje kmetije z rejo prašičev. Na vaša vprašanja odgovarjamo v dopisu z vsebino, ki temelji na splošnem poznavanju problematike. Nobena od strank se še ni obrnila na nas z željo po svetovanju glede odprave neprimernih vonjav.

Vprašanje:

- 1.) Ali obstajajo dodatki oz. sredstva za zmanjšanja smradu pri skladiščenju in uporabi - raztrosu gnojevke (tako digestata iz bioplinarn kakor tudi prašičje in goveje gnojevke na kmetijah)?

Odgovor:

Obstajajo številni načini in sredstva za nego oz. usmerjeno zorenje gnojevke, kar posledično vpliva na zmanjšanje izpustov vonjav. Na zmanjševanje izgub dušika oz. na obseg neprijetnih vonjav je možno vplivati v času skladiščenja in razvoza tekočih organskih gnojil, kamor sodita prašičja gnojevka in digestat iz bioplinarne.

Med pomembnejšimi in uveljavljenimi ukrepi za zmanjšanje neprijetnih vonjav lahko priporočamo sledeče:

- Kmetija mora imeti urejena skladišča za živalska gnojila, ki morajo biti zgrajena iz vodotesnega betona, tako, da nič nekontrolirano ne odteka ali pronica v zemljo. Gnojišča in izpusti za živali morajo imeti urejene lovilne jaške za izcedke, ki morajo biti speljani v jame za gnojnico.
- Vsa skladišča za gnojvko in gnojnico morajo biti pokrita, tako, da prihaja čim manjša površina skladišča v stik z zrakom.
- Kmetije naj imajo dovolj velika skladišča za gnoj, gnojvko ali gnojnico. Skladišča naj imajo take kapacitete, kot jih predvideva zakonodaja ali pa večje. To kmetijam omogoča, da ne

- razvažajo gnoja, gnojevke ali gnojnice v času ko to ni dovoljeno in imajo večjo možnost izbiranja ustreznih terminov razvoza glede na potrebe in vremenske razmere.
- Če ima kmetija odprte jame ali lagune za gnojevke ali gnojnico, naj bodo te jame pokrite s ponjavo ali pokrovom. V teh primerih obstajajo tudi posebni plastični plovci, ki prekrijejo površino gnojevke in preprečujejo izhajanje plinov.
 - Obstajajo sistemi aeracije gnojevke, ki pospešijo dozorevanje gnojevke. To je z vidika toplogrednih plinov obremenjujoče, sicer pa je dobljena gnojevka primernejša za razvoz (ima manj neprijetnih vonjav v fazi razvoza) in za rastline.
 - Dotoki sveže gnojevke naj bodo na dnu jame, tako lahko sveža gnojevka vsaj delno dozori, ko pride na površino celotne mase.
 - Okoljsko sprejemljiva je separacija gnojevke. Tekoči del lahko očistimo v čistilnih napravah in dobimo tekoči del, ki ga lahko spustimo v vodotoke. Iz čvrstega dela lahko dobimo gnojilo ali kompost.
 - Gnojevki lahko dodajamo tudi večje količine vode, kar nam omogoča lažje manipuliranje z gnojevko. Pri redčenju gnojevke z vodo 1:1 se zmanjša izguba dušika za 50 %. V teh primerih je potrebno imeti povečane kapacitete skladišč za gnojevko.
 - Gnojevki lahko dodajamo pripravke, ki nam pospešijo dozorevanje gnojevke. Tak pripravek je Plocherjev preparat za gnojevko. Preparati pospešijo procese trohnenja. Preparat vnašamo v gnojevko enkrat tedensko. Gnojevka je bolj tekoča in ima manj neprijetnih vonjav. Pri razvozu na kmetijska zemljišča ne povzroča ožigov na rastlinah. Pri raziskavah na KIS-u niso potrdili njegovih učinkov.
 - Pripravek Glenor KR+ se uporablja tako, da se dodaja v gnojevko ali krmi živalim. Vsebuje tudi mikro in makro elemente s katerimi oskrbimo živali, zato je ta pripravek v primeru krmljenja živali hkrati tudi dodatek mineralov za prehrano živali. V gnojevki pospešuje procese trohnenja in fermentacijske procese.
 - Preparati od Micronature EM vsebujejo učinkovite mikroorganizme, ki v gnojevki vodijo fermentabilne procese. Dejstvo je, da anaerobni in aerobni procesi pomenijo izgubo snovi in energije pri razkroju organske snovi. Zato se skušajo uporabiti procesi, ki bi ohranjali čim več hranil in porabili čim manj energije. Prav to naj bi dosegali s pripravki EM, ki vsebujejo koristne mikroorganizme kot so kvasovke, mlečnokislinske bakterije in druge. Ti mikroorganizmi so ljudem že dolgo poznani, saj jih uporabljamo v pripravi hrane in so nadvse koristni. Organsko snov fermentirajo tako, da iz sladkorjev nastajajo organske kisline, ki nam organsko snov konzervirajo. Tako naj bi hranila v gnojevki ohranili za rastline. Nastanek nekaterih kislin naj bi bil za rast rastlin prav ugoden. Učinki teh dodatkov v gnojevki so malo raziskani in zelo perspektivni.
 - Tudi prehrana živali vpliva na povečane izgube dušika, zato je temu potrebno nameniti veliko pozornost. Zlasti je neprimerno dajati živalim večje količine beljakovin kot so njihove potrebe. V vsaki fazi krmljenja naj bodo obroki skladni s potrebami živali. Vsako odstopanje pomeni slabše rejske rezultate in večjo izgubo snovi v okolje.
 - Na zmanjšanje izgub dušika in s tem pojavom smradu se vpliva, če se razvoz gnojevke organizira v hladnejših, oblačnih dneh. Na povečanje neprijetnih vonjav vpliva razvoz v sončnih in vetrovnih dneh. Ugodnejši čas so tudi večerne ure. Še ugodnejši je razvoz gnojevke ob rahlem dežju in nizkem zračnem pritisku. Tako so izgube dušika manjše in manjši je tudi izpust neprijetnih vonjav.
 - Pri razvozu gnojevke se namesto običajnih cistern z razpršilno loputo uporablja cisterne z vlečnimi cevmi, ki odlagajo gnojilo pri tleh. Te morajo delovati brezhibno in ne smejo spuščati gnojevko nekontrolirano. Še boljši načini vnašanja gnojevke v tla v smislu preprečevanja neprijetnih vonjav so s cisternami, ki odlagajo gnojevko v reže, kar omogoča boljše vpijanje gnojevke v tla in manjše izgube v zrak. Nekateri razdelilniki te reže za sabo celo zaprejo, tako, da so izgube res majhne s tem pa je tudi manj neprijetnih vonjav.
 - Na njivah se priporoča gnojevko čimprej zadelati v tla, vsaj v naslednjem dnevu. Takšna je tudi zahteva KOPOP-ove operacije, v okviru poljedelstva. Takšen načina vnosa zmanjša izgube

dušika v zrak in s tem tudi neprijetne vonjave tudi do 60 %. Za uporabo take mehanizacije so potrebne velike parcele pravilnih oblik, ki jih je pri nas malo. Mehanizacija je relativno draga in njihova uporaba zahteva veliko energije.

- Večja previdnost pri vnašanju digestata v tla se priporoča tudi glede na povečanje higienske varnosti. Seznanjeni smo namreč o potencialnih nevarnostih okužb, ki izhajajo iz rabe digestata, kot to kažejo tudi izkušnje iz tujine. Ukrepe za zmanjšanje izgube dušika (zmanjšanje neprijetnih vonjav) smo uredili tudi v Preglednici, ki je podana kot priloga dopisa in ima navedene načine uporabe ter našo oceno primernosti za uporabo v praksi.

Vprašanje:

- 2.) V kolikor ti dodatki obstajajo ali tudi dejansko prispevajo k zmanjševanju smradu pri skladiščenju in uporabi - raztrosu navedenih gnojil?

Odgovor:

Vsi navedeni ukrepi zmanjšajo izgube dušika in zato zmanjšajo tudi neprijetne vonjave. Tudi vsi dodatki, vključno z redčenjem z vodo, izboljšajo uporabnost gnojevke, jo naredijo bolj sprejemljivo za rastline in manj obremenjujočo za okolje. Zato tudi zmanjšajo neprijetne vonjave, povečajo pa strošek vode in transporta zaradi razvoza razredčene gnojevke. Vprašanje je le, ali so kmetje pripravljeni posamezne ukrepe izvajati. Proučiti je potrebno, kaj je v danem okolju največji problem, ki ga hočemo rešiti. V urbanih okoljih, kjer je lahko problem neprijetnih vonjav organskih gnojil, je smiselnost izvajanja ukrepov za zmanjšanje izpustov neprijetnih vonjav še toliko večja. Pričakovano je, da se posamezni ukrepi dosledno izvajajo na kmetijah, ki so vključene v KOPOP - operacijo poljedelstvo.

Vprašanje:

- 3.) Ali so ti dodatki oz. sredstva za zmanjševanje smradu pri skladiščenju in uporabi – raztrosu tudi del dobre kmetijske prakse?

Odgovor:

Ti načini oz. dodatki so del dobre kmetijske prakse vendar njihova uporaba ni obvezna.

Vprašanje:

- 4.) Ali je zakonska obveza kmeta – prejemnika subvencijskih sredstev, da smernice dobre kmetijske prakse upošteva in jih izvršuje?

Odgovor:

Ne glede na to ali je kmet prejemnik subvencijskih sredstev ali ne, je dolžan izvrševati vse zakonske določbe pri skladiščenju in vnosu gnojevke v tla. Smernice dobre kmetijske prakse so predvsem priporočila, ki pa niso obvezna.

- 5.) Ali je zakonska obveza kmeta – prejemnika subvencijskih sredstev, ki uveljavlja nadstandardno KOPOP pridelavo in je vključen POZ-NIZ ukrep, da predpisane zahteve tudi izvaja in s tem občutno zmanjšuje smrad v območju uporabe tekočih živinskih gnojil (da smernice dobre kmetijske prakse upošteva in jih tudi izvršuje).

Odgovor:

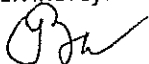
Vključitev v ukrepe KOPOP pomeni izvajanje višjih zahtev glede na osnovno kmetijsko zakonodajo. Vključitev v KOPOP je prostovoljna. Če se kmet vključi v ukrep KOPOP, je zanj obvezno kar posamezni ukrep zahteva. Pri POZ-NIZ je zahtevana uporaba posebne mehanizacije, ki zmanjšuje izgube dušika in na ta način zmanjšuje smrad pri vnosu gnojevke v tla. Za kmete, ki niso vključeni v ta ukrep, uporaba take mehanizacije ni obvezna.

Zaključek:

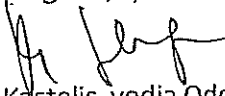
Kmetijsko gozdarski Zavod Novo mesto je pripravljen sodelovati pri odpravi problematike pojava neprijetnih vonjav kmetijstva na območju večje naselitve občine Črnomelj. V okviru našega javnega dela lahko izvedemo individualno svetovanje na željo kmeta. Podrobnejši pregled stanja ter možnosti izvajanja vseh zgoraj navedenih ukrepov na problematičnem območju ali kmetijah pa lahko v skladu z dogovorom izvedemo tudi v okviru tržne dejavnosti zavoda. Na enak način lahko izvajamo tudi trajnejši monitoring izvajanja vpeljanih ukrepov na kmetijah za preprečevanje vonjav v mestu. Pogoji je, da kmetje izkažejo interes za tovrstno strokovno sodelovanje. V tem primeru lahko glede na ugotovljeno stanje predlagamo konkretnejše predloge in potrebne aktivnosti za zmanjševanje vonjav v okolici kmetije in bioplinarne.

Pripravili:

Stane Bevc, specialist za živinorejo

Mateja Strgulec, specialistka za poljedelstvo

Andrej Kastelic, vodja Oddelka za kmetijsko svetovanje in živinorejo

Jože Simončič, direktor

Priloga:

- Preglednica ukrepov za zmanjšanje izgube dušika (preprečevanje neprijetnih vonjav)

Priloga: Preglednica ukrepov za zmanjšanje izgube dušika (preprečevanje neprijetnih vonjav)

Način	Kje se uporablja	Kako se uporablja	Ocena uporabnosti*
1. Urejena skladišča za gnoj, gnojevko, gnojnico iz vodotesnega betona	Obvezna za vse kmetije	Po nitratni direktivi in skladu s projektantsko dokumentacijo	Obvezno
2. Skladišča za gnojevko in gnojnico morajo biti pokrita	Priporočilo	Po proj. dokumentaciji	Obvezno
3. Dovolj velika skladišča za gnoj, gnojevka ali gnojnico	Obvezno za vse kmetije	Po nitratni direktivi in skladu s projektno dokumentacijo	Obvezno
4. Upoštevamo časovni prepovedi razvoza gnojevke	Obvezno za vse kmetije		Obvezno
5. Sistemi areacije gnojevke	Na večjih kmetijah	Po strokovnih navodilih	2
6. Dotoki sveže gnojevke naj bodo na dnu jame	Priporočilo	Po projektni dokumentaciji	1
7. Separacija gnojevke	Za večje kmetije na okoljsko občutljivih območjih	Po projektni dokumentaciji	3
8. Gnojevki lahko dodajamo tudi večje količine vode	Na kmetijah	Redčenje v razmerju 1:1	3
9. Plocherjev preparat za gnojevko	Preparat se dodaja gnojevki	Po navodilih proizvajalca	Na KIS niso ugotovili učinkovitosti
10. Pripravek Glenor KR+	Preparat se dodaja gnojevki (ali krmi)	Po navodilih proizvajalca	V preizkušanju
11. Preparati od Micronature EM	Preparat se dodaja gnojevki	Po navodilih proizvajalca	V preizkušanju
12. Skrb za optimalne obroke živali brez viškov beljakovin	Priporočila	Izračuni krmnih obrokov	3
13. Razvoz gnojevke opravljamo v hladnejših, oblačnejših dneh in pred dežjem	Priporočila		3
14. Cisterne za razvoz gnojevke morajo delovati brezhibno	Obvezno za vse kmetije		Obvezno
15. Uporabljati cisterne z vlečnimi cevmi ali sanmi	Priporočila (obveza za kmete v KOPOP Niz)	Uporabna mehanizacija na večjih parcelah	3
16. Uporaba cistern, ki odlagajo gnojevko v reže	Priporočilo		3
17. Na njivah lahko gnojevko v tla inkorporiramo ali injiciramo	Priporočila (obveza za kmete v KOPOP Niz)	Uporabna mehanizacija na večjih parcelah	2
18. Čimprejšnja zadelava gnojevke na njivah	Priporočila	Zadelava gnoja ali gnojevke v 24 urah	3

* Ocena uporabnosti/učinkovitosti za zmanjševanje neprijetnih vonjav na lestvici od 1-3 (1 manj uporabno/učinkovito, 3 bolj uporabno/učinkovito)

Kmetijski inštitut Slovenije

Agricultural Institute of Slovenia

Hacquetova ulica 17, SI-1000 Ljubljana

Slovenija/Slovenia

T +386 (0)1 280 52 62 | F + 386 (0)1 280 52 55 | E info@kis.si

www.kis.si

Občina ČRNOMELJ
Kabinet županje
Trg svobode 3

8340 ČRNOMELJ

Št.: 08-1-138/2016

Datum: 16. november 2016

ZADEVA: Dobra kmetijska praksa pri uporabi gnojevke

Spoštovani!

Dne 12. 10. 2016 ste na Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) naslovili dopis št. 354-26/2013, v katerem ste zaprosili za določena strokovna pojasnila glede uporabe gnojevke iz bioplinarne in prašičje farme v neposredni bližini mesta Črnomelj ter posledično v zvezi z nastajajočim smradom. Na nas ste naslovili 5 vprašanj. Na prva tri vprašanja odgovarjamo v nadaljevanju. Za odgovor na zadnji dve vprašanji KIS ni pristojen, saj se vprašanji nanašata na ukrepe MKGP (subvencijska sredstva, KOPOP ukrepi ipd.), zaradi česar vam svetujemo, da se glede tega obrnete na MKGP.

Na evropskem trgu imamo več deset različnih dodatkov za gnojevko. Proizvajalci za večino od njih navajajo, da uspešno zmanjšujejo smrad. Nekateri od njih so bili preskušani tudi na neodvisnih inštitucijah, ki so učinkovitost potrdile. Žal pa po nam znanih informacijah v evropskih državah ni sistematičnega preskušanja, v katerega bi bili vključeni različni dodatki (kot npr. pri dodatkih za silažo). V literaturi je sicer mogoče najti rezultate preskušanj, ki pa kažejo, da nekateri od njih delujejo, drugi ne. Tudi isti dodatki včasih delujejo, drugač ne. To kmetom zelo otežuje odločitev glede morebitne uporabe dodatka za gnojevko. Tudi stroka je na splošno precej zadržana, tako pri nas, kot tudi v drugih evropskih državah. Pri ukrepih za zmanjšanje smradu najdemo v kodeksih dobre prakse predvsem tehnične ukrepe, med njimi je v prvi vrsti prezračevanje gnojevke. Tudi obdelava na bioplinski napravi je na splošno priznana kot zelo učinkovita metoda za zmanjšanje smradu. Drugi ukrepi vključujejo gnojenje ob ugodnih vremenskih razmerah, gnojenje v pasovih ali zadelovanje gnojevke v tla, izbiro pravega časa in primerne lokacije za gnojenje. Te vsebine vključuje tudi slovenski Svetovalni kodeks dobre kmetijske prakse (http://www.kis.si/f/docs/Druge_publicacije/Kodeks_dobre_kmetijske_prakse_1.pdf). Kot pove že ime, gre za kodeks svetovalne narave, ki za kmete ni obvezen.

Evropska stroka torej na splošno uporabe dodatkov za gnojevko ne priporoča (z izjemo kislin za zmanjšanje izgub amonijaka). Menimo, da je to posledica dejstva, da imamo o delovanju posameznih dodatkov premalo zanesljivih informacij. Nekateri rezultati veliko obetajo. Številni

Kmetijski inštitut Slovenije

Agricultural Institute of Slovenia

Hacquetova ulica 17, SI-1000 Ljubljana

Slovenija/Slovenia

T +386 (0)1 280 52 62 | F + 386 (0)1 280 52 55 | E info@kis.si

www.kis.si

kmetje uporabljajo dodatke in verjamemo, da bodo imeli le-ti v prihodnje pomembnejšo vlogo. V tem trenutku se lahko glede odločitve o uporabi dodatka za gnojevko oprete le na informacije proizvajalcev/ponudnikov. Hkrati s tem je smiselno preveriti, če so za konkretni dodatek na voljo rezultati testiranj na neodvisnih inštitucijah, nato pa še, če deluje v konkretnem primeru.

Lepo pozdravljeni!

Dopis pripravila:

dr. Jože VERBIČ, univ. dipl. inž. zoot.

Janez SUŠIN, univ. dipl. inž. agr.

Direktor KIS

izr. prof. dr. Andrej SIMONČIČ

PRILOGA 6

Informacija Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja glede izvajanja zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI

Občina Črnomelj - sprejemna pisarna

Od: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>
Poslano: 26. oktober 2016 10:17
Za: sprejemna.pisarna@crnomelj.si
Zadeva: FW: Izvajanje izbirnih zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI na območju občine Črnomelj
Priloge: ARSKTRP.pdf

V knjiženje na št. 354-0026/2013 in 354-0062/2016.

Lp, m

 OBČINA ČRNOMELJ	SIG. Z. 503
PREJETO 26. 10. 2016	PRIL. 1
SIFRA ZAD. 354-26/2013-131	VRED. 1
pr.aktrp@gov.si	

From: Branko.Premrl@gov.si [mailto:Branko.Premrl@gov.si] On Behalf Of pr.aktrp@gov.si

Sent: Wednesday, October 26, 2016 9:29 AM

To: obcina.crnomelj@siol.net

Cc: mojca.crnica@crnomelj.si

Subject: Izvajanje izbirnih zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI na območju občine Črnomelj

Številka: 090-110/2016-8

Datum: 26. 10. 2016

Zadeva: Izvajanje izbirnih zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI na območju občine Črnomelj

Zveza: Vaš dopis št. 354-26/2013-114

Spoštovani,

v nadaljevanju vam pošiljam odgovor Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja na vaš dopis št. 354-26/2013-114 z dne 11. 10. 2016. Odgovori so podani v identičnem vrstnem redu kot postavljena vprašanja.

ODGOVORI:

1. Zahtevo POZ_NMIN v letu 2016 izvaja 30 kmetijskih gospodarstev z naslovom na območju občine Črnomelj, na skupni (prijavljeni) površini 699,2 ha.
2. Zahtevo POZ_NIZI v letu 2016 izvaja 10 kmetijskih gospodarstev z naslovom na območju občine Črnomelj, na skupni (prijavljeni) površini 516,5 ha.
3. Izvajanje zahteve POZ_NMIN in POZ_NIZI oziroma vseh operacij v okviru ukrepa KOPOP (Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila) izvaja Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. Kontrola POZ_NIZI se izvaja z upravnimi pregledi (količina tekočih organskih gnojil na ha), s kontrolo na kraju samem pa se preveri dejansko stanje, pregleda evidence o delovnih opravilih, preveri ustreznost mehanizacije, popiše število GVŽ in preveri način reje. Pri kontroli POZ_NMIN se preveri hranjenje hitrih rastlinskih oziroma talnih testov na vsebnost nitrata dušika in gnojilne nasvete, podane na podlagi teh testov. Vsako leto se s kontrolo na kraju samem preveri najmanj 5 % vseh upravičencev za operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo, v okviru katere se izvajata navedeni zahtevi.
4. Analize lahko izdelajo le institucije, pristojne za izdelavo analiz.
5. Izvajanje kontrol na kraju samem poteka čez celo leto, in sicer v obdobjih, ki so za preveritev posameznega zahtevka najustreznejša, oziroma v obdobjih, ko je na izbranemu kmetijskem gospodarstvu preverljivih največ vsebin.
6. Kontrole na kraju samem se izvajajo vsako leto, pri čemer se kontrola izvede pri vsaj 5 % zavezancev, ki uveljavljajo zahtevek za posamezno operacijo KOPOP. V vzorec za kontrolo se uvrstijo KMG, ki so bili izbrani naključno (20-25 % vzorca) oziroma na podlagi analize tveganja (70-75 % vzorca).

Izvajanje zahteve POZ_NIZI se na kraju samem preverja preko ogleda površin, predpisanih evidenc o delovnih opravilih in evidence uporabe mineralnih in organskih gnojil. Preveri se tudi prisotnost ustrezne mehanizacije za nanos tekočih organskih gnojil z napravo za direkten vnos ali naprave za nanos neposredno na površino tal ter

shranjene račune izvajalca za opravljeno strojno storitev oziroma shranjene izjave izvajalca.

7. V letu 2016 so bile na območju občine Črnomelj izvedene tri kontrole, pri katerih so bile preverjene tri zahteve za POZ_NMIN ter dve zahtevi za POZ_NIZI. Pri izvajanju zahtev POZ_NMIN in POZ_NIZI na teh treh kmetijskih gospodarstvih ni bilo zaznanih kršitev pri izvajanju omenjenih zahtev.

Lep pozdrav,

Branko PREMRL
Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
Oddelek za EU zadeve in odnose z javnostmi
Dunajska 160, 1000 Ljubljana, SI - Slovenija
Tel.: +386 1 580 7521

Poslat: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>, dne 12. 10. 2016 13:15:00

Poslat: Mojca Črnič <mojca.crnica@crnomelj.si>, dne 12. 10. 2016 13:15 ZE2

Prejemnik: <aktrp@gov.si>
V vednost: <gp.mkqp@gov.si>
Zadeva: IZVAJANJE IZBIRNIH ZAHTEV

Spoštovani,

Dopis v priponki.

Lep pozdrav,

Mojca Črnič
Občina Črnomelj
Oddelek za gospodarske dejavnosti
in razvoj podeželja
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj
Tel.: 07 306 11 33
E-naslov: mojca.crnica@crnomelj.si

OBČINA ČRNOMELJ
Kabinet županje
Trg svobode 3, 8340 ČRNOMELJ
Tel.: 07 306 11 10, faks: 07 306 11 30
e-pošta: kabinet.zupanje@crnomelj.si

Datum: 11.10.2016
Št. zadeve: 354-26/2013

AGENCIJA RS ZA KMETIJSKE TRGE IN RAZVOJ PODEŽELJA
DUNAJSKA 160
1000 LJUBLJANA

Zadeva: Informacija javnega značaja - Izvajanje izbirne zahteve POZ_NMIN in POZ_NIZI

Spoštovani!

V občini Črnomelj se v zadnjih letih srečujemo s problematiko smradu, ki prihaja iz območja kjer sta bioplinarna in prašičja farma, občasno pa se pojavlja tudi na območju Vinice in Dragatuša. Bioplinarna in prašičja farma sta na isti lokaciji v neposredni bližini mesta Črnomelj. Smrad je zelo moteč, povzroča številne težave in tako vpliva na počutje in zdravstveno stanje prebivalcev mesta Črnomelj.

V zvezi z delovanjem bioplinarne elektrarne Lokve ter smradom in razvozom gnojevke iz prašičje farme in bioplinarne smo se v preteklih letih že velikokrat obrnili na pristojne službe, problematika pa je bila tudi medijsko odmevna, tako da je verjetno tudi vam omenjeni problem poznan. Vse ta čas nam razni inšpektorati pojasnjujejo, da proti smradu ni mogoče ukrepati, ker to področje ni urejeno z zakonodajo. Vendar smrad je po našem mnenju posledica neustreznega delovanja naprav, nepravilnosti v postopkih, izbiri neustreznih postopkov in kmetijskih praks,....

Na vas se obračamo s prošnjo, da nam kot informacije javnega značaja posredujete sledeče informacije:

1. Koliko kmetij iz posameznih naselij v občini Črnomelj v letu 2016 izvaja ukrep POZ_NMIN? Če je možno vas prosimo tudi za podatke KGM-MID.
2. Koliko kmetij iz posameznih naselij v občini Črnomelj v letu 2016 izvaja ukrep POZ_NIZI? Če je možno vas prosimo tudi za podatke KGM-MID.
3. Kdo oz. katere službe kontrolirajo dejansko izvajanje zgoraj navedenih ukrepov na kmetijah?
4. Katere institucije so pristojne za izdelavo analiz, ki jih je treba izdelati pri izvajanju obvezne zahteve POZ_NMIN?

5. Ali se na terenu (na kmetijah, ki izvajajo ukrep POZ_NIZI) v času gnojenja kontrolira izvajanje zahtev POZ_NIZI?
6. Na kakšen način in kako pogosto kontrolne službe preverjajo ali kmet, ki uveljavlja plačila za izvajanje ukrepa POZ_NIZI pri gnojenju tudi dejansko upošteva zahteve iz veljavne Uredbe o ukrepih kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje in plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami iz PRP RS za obdobje 2014-2020 (nanaša tekoča organska gnojila skozi cevi ali sani in ne uporablja razpršilne plošče, upošteva predpisan čas od gnojenja do setve, kako se dejansko izvaja takojšnja zadelava gnojil v tla,...)?
7. Koliko kontrol je bilo v letu 2016 za ukrep POZ_MINI in ukrep POZ_NIZI opravljenih pri posameznih kmetijah na območju občine Črnomelj, kaj je bilo kontrolirano in na kakšen način, kako pogosto so bile kontrole izvedene, kakšne so bile ugotovitve ter morebitni ukrepi oz. sankcije?

Zaprošene informacije nam lahko po e-pošti posredujete na e-naslov: obcina.crnatelj@siol.net .

V pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljamo.

Pripravila: Mojca Črnič

Županja

Mojca Černas Stjepanovič, univ. dipl. ekon.

Posredovati:

- naslovniku AR in po e-pošti na e-naslov aktrp@gov.si
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana AR in po e-pošti na e-naslov gp.mkgp@gov.si – v vednost
- Spis, tu

PRILOGA 7

Odgovor Ministrstva za okolje in prostor na dopis županje št. 354-26/2013-95 z dne 14.9.2016

OBČINA ČRNOMELJ
14.10.2016
354-26/2013-123 L

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Županja Mojca Čemas Stjepanovič
Občina Črnomelj
Trg svobode 3,

8340 Črnomelj

Številka: 354-274/2016/2
Datum: 6. 10. 2016

Zadeva: Odgovor na dopis »Nevzdržen smrad v mestu Črnomelj« z dne 14. 9. 2016

Spoštovani!

V odgovor na vaš dopis »Nevzdržen smrad v mestu Črnomelj« z dne 14.9.2016 pojasnjujemo, da se Ministrstvo za okolje in prostor zaveda problematike neprijetnih vonjav, ki predstavljajo naraščajoči socialno-okoljski problem onesnaženja zunanjega zraka v urbanem okolju. Zavzemajo velik delež pritožb prizadete javnosti nad kvaliteto zraka oziroma nad njegovim onesnaževanjem. Neprijetne vonjave kot onesnaževalo zunanjega zraka sicer nimajo neposrednih učinkov na zdravje človeka, lahko pa bistveno prispeva k poslabšanju kakovosti bivanja na izpostavljenem območju, dolgotrajna izpostavljenost pa lahko predstavlja tveganje za zdravje človeka. Ocenjevanje problema, ki ga predstavljajo neprijetne vonjave, pa se hkrati pomembno razlikuje od vrednotenja onesnaževanja okoljskega zraka s kemijskimi snovmi. Praviloma je slednje v zunanjem zraku mogoče objektivno ovrednotiti s fizikalno kemijskimi meritvami in izmeriti masne koncentracije snovi, kvantitativna ocena vplivov neprijetnih vonjav v okoljskem zraku pa je zelo kompleksna in praviloma ni enoznačna.

Ne glede na navedeno, se pa je praksi že uveljavilo nekaj metodologij ocenjevanja in spremljanja neprijetnega vonja v zunanjem zraku. Ker ministrstvo še vedno ocenjuje, da nima zadostnih strokovnih podlag za oceno teh metodologij ter pripravo ustrezne nacionalne zakonodaje, si prizadevamo pridobiti strokovne podlage, ki bi na podlagi pilotnih meritev preučile metodologije zaznavanja in spremljanja neprijetnih vonjav v zunanjem zraku ter predlagale najprimernejše metodologije, na podlagi katerih bi se v Sloveniji lahko vzpostavil zakonodajni okvir na tem področju, podale ustrezne mejne vrednosti, ki opredeljujejo sprejemljivo raven emisij neprijetnega vonja in/ali izpostavljenosti neprijetnim vonjavam ter tudi podlage za pripravo predpisov, ki bi vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanjega zraka z neprijetnim vonjem. Povabilo ponudnikom za javno naročilo teh strokovnih podlag je bilo objavljeno 19.9.2016, tako da si prizadevamo, da bi se priprava teh podlag pričela še čimprej v letošnjem letu.

Edini veljavni predpis, ki delno obravnava tudi obvladovanja specifičnih (neprijetnih) vonjav, ki so posledica delovanja bioplinarn ali kompostarn, je Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (v nadaljevanju Uredba), ki že sedaj določa ukrepe, ki zmanjšujejo tudi specifične (neprijetne) vonjave:

- zagotavljanje kakovosti celotnega tehnološkega procesa (nadzor vhodnih odpadkov, nadzor procesa razgradnje in nadzor nad končnim proizvodom);
- merjenje osnovnih meteoroloških parametrov (ravno vremenski pogoji so v veliki meri vzrok za širjenje specifičnih vonjav, upravljavec pa je tisti, ki bi moral dnevno spremljati meteorološke pogoje in prilagoditi delo na napravi);
- odmik novih obratov do najbližjih obstoječih ali predvidenih stavb (objektov) in prilagoditev starih obratov (uskladitev obratovanja) v dveletnem prehodnem obdobju;
- osnovne konstrukcijske zahteve za naprave (npr. zaprt zalogovnike z avtomatskim zapiranjem) in način ravnanja z odpadnimi vodami in odpadnim zrakom (npr. odsesavanje in odvajanje plinov iz zalogovnika prek enote za čiščenje odpadnih plinov-biofiltra).

Uredba v delu določa pogoje obratovanja, a upravljavec bioplinarne je tisti, ki izvaja (ali ne izvaja) postopek predelave v skladu z izbranim tehnološkim postopkom in okoljevarstvenim dovoljenjem v okviru uredbenih določil. Na Ministrstvu za okolje in prostor ocenjujemo, da so v Uredbi vsa ključna določila, s katerimi je možno doseči obratovanje bioplinarne z nizko emisijsko obremenitvijo, a se prav ta določila velikokrat kršijo ali poskušajo zaobiti. Slednje med drugim dokazujejo tudi primeri iz prakse.

Nadalje obveščamo, da sta za obratovanje farm in bioplinarn na voljo tudi Referenčni dokumenti o najboljših razpoložljivih tehnikah (v nadaljevanju, dokument BREF) in sicer BREF dokument za Intenzivno vzrejo živali, ki ureja dejavnost vzreje prašičev in BREF dokument za klavnice in živalske produkte, ki ureja dejavnost bioplinarn. BREF dokumenta sta na voljo na spletni strani Agencije RS za okolje. Področje vonjav je zajeto v dokument BREF, ki ureja dejavnost intenzivno vzrejo živali. Farme prašičev skladno z Dokumentom BREF izvajajo vrsto aktivnosti, z namenom zmanjševanja vonjav. Osnovni ukrepi za obvladovanje vonjav so uvedba sistema okoljskega vodenja, vključno z načrtom obvladovanja vonja ter izvajanje ukrepov kot so: čiščenje hlevskih prostorov in preprečevanje zastajanja gnojevke, pogosto in redno čiščenje gnojevke, znižanje temperature gnojevke, preprečevanje pihanja vetra nad skladiščeno gnojevko, skrb da je nastilj suh ipd. BREF za intenzivno vzrejo živali se sicer uporablja predvsem za obratovanje farm, ki v skladu z Zakonom o varstvu okolja potrebujejo za svoje obratovanje "Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje večjega obsega", vsekakor pa je mogoče enake postopke obvladovanja vonjav uporabiti tudi pri manjših farmah.

Ne glede na navedeno problematiko neprijetnih vonjav, ki je po navedbah povezana predvsem z farmo prašičev, bioplinarno napravo in razvozom digestata in gnojevke na kmetijske površine oziroma z gnojenjem kmetijskih površin, bi pa želeli izpostaviti tudi, da je gnojenje kmetijskih površin urejeno z Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13 in 22/15). V 13. členu citirane uredbe je določeno, da letni vnos dušika iz organskih gnojil, kamor uvrščamo tudi digestat, na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč ne sme presegati 250 kg N/ha. Prav tako je v citirani uredbi določeno, da mora biti prejeta oziroma oddana količina živinskih gnojil izkazana na obrazcu iz priloge 3 citirane uredbe, pri čemer mora biti obrazec izpolnjen vsakič na dan oddaje živinskega gnojila. V 6. a členu citirane uredbe je tudi določeno, da mora kmetijsko gospodarstvo, ki uporablja kupljena ali izven lastnega kmetijskega gospodarstva pridobljena živinska ali druga organska gnojila, količino kupljenega ali izven lastnega kmetijskega gospodarstva pridobljenega gnojila izkazati na obrazcu iz priloge 3. Kmetijsko gospodarstvo, ki uporablja digestat, mora k obrazcu iz priloge 3 priložiti tudi dokazilo o vsebnosti dušika v skladu s predpisom, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata. Iz dokazila o vsebnosti dušika v digestatu mora biti razviden tudi delež dušika iz živinskih gnojil. Delež dušika iz živinskih gnojil v digestatu se izračuna na ravni bioplinarne naprave kot to določa tretji odstavek 6. a člena. Dokazila o oddaji ali

prejemu živinskih in drugih organskih gnojil ter dokazila o vsebnosti dušika v prejetem gnojilu pa morajo kmetijska gospodarstva hraniti najmanj pet let. Iz navedenega torej izhaja, da se gnojenje z digestatom ne more in ne sme dogajati nekontrolirano in da obstajajo inštrumenti za nadzor gnojenja s tovrstnimi organskimi gnojili. Res pa je tudi, da se z Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov varuje površinske in podzemne vode pred onesnaževanjem, ki je lahko posledica nepravilnega gnojenja, ne rešuje pa problematike vonjav.

Upamo, da smo vam podali ustrezna pojasnila glede aktualnega zakonodajnega okvirja ter načrtov ministrstva v zvezi z vzpostavitvijo sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem.

Z lepimi pozdravi,

Mag. Tanja Bolte
Generalna direktorica
Direktorata za okolje